

Økonomi- og Indenrigsministeriet

Slotsholmsgade 10-12
DK-1216 København K

T +45 7226 9000
F +45 7226 9001
M im@im.dk
W im.dk

Folketingets Kommunaludvalg
ft@ft.dk
udvalg@ft.dk

Dato: 6. januar 2012
Enhed: Kommunaljura
Sagsbeh.: DEPLBO
Sags nr.: 1113591
Dok nr.: 742613

Folketingets Kommunaludvalg har den 2. december 2011 stillet følgende spørgsmål nr. 21 (Alm. del) til økonomi- og indenrigsministeren, som hermed besvares.

Spørgsmål nr. 21:

"Vil ministeren kunne foreslå en forenkling af den nuværende proces, så bl.a. færre underskrifter i forløbet "går tabt" i forskellige led, og så det bliver muligt at mindske kommunernes, statens, men også ansøgerpartiets omkostninger og tidsforbrug?"

Svar:

1. Reglerne for partianmeldelse, herunder fremgangsmåden for indsamling af vælgererklæringer i folketingsvalglovens § 12, stk. 5 og 6, er nærmere beskrevet i svaret på spørgsmål nr. 20 (Alm. del) fra Folketingets Kommunaludvalg.

Fremgangsmåden for indsamling af vælgererklæringer efter folketingsvalglovens § 12, stk. 6, (og § 12, stk. 5, sidste pkt.) blev indsat ved lov nr. 245 af 19. april 1989 (lovforslag nr. L 168, Folketingstidende 1988-1989, Tillæg A, spalte 3963 ff.).

Af bemærkningerne til det pågældende lovforslag (lovforslag nr. L 168, Folketingstidende 1988-1989, Tillæg A, spalte 3965) fremgår følgende om baggrunden for lovændringen:

"Erfaringerne fra folketingsvalg afholdt i de senere år viser, at nogle af de nye partier fik langt færre stemmer end svarende til det antal vælgererklæringer, der kræves til partianmeldelse. Ved valgene i 1984 og 1987 var der et af de nye partier, der kun fik knap 1.000 stemmer. Et andet nyt parti fik ved valget i 1981, 1984 og 1987 kun ca. 2.000 stemmer. Et tredje nyt parti fik ved valget i 1987 kun ca. 5.700 stemmer.

De gældende regler om partianmeldelse er således ikke i alle tilfælde tilstrækkelige til at sikre, at et nyt parti har tilslutning fra et vist ikke helt ubetydeligt antal vælgere.

Reglernes utilstrækkelighed kan hænge sammen med, at det er for "let" for en vælger at deltage i en partianmeldelse. Der kræves intet selvstændigt initiativ eller nogen aktiv handling fra vælgeren, bortset fra at udfylde og underskrive en vælgererklæring, som typisk bliver præsenteret for den pågældende væl-

ger ved opsøgende virksomhed fra partiets side (gadeindsamlinger og lignende).

Hertil kommer, at de gældende regler kun yder en ringe sikkerhed for, at der ikke indgår falske vælgererklæringer i en partianmeldelse. Dette er utilfredsstillende, fordi der som følge heraf ikke kan opnås sikkerhed for den i loven krævede vælgertilslutning til en partianmeldelse. I øvrigt må der ses bort fra falske vælgererklæringer, i det omfang disse opdages. Herved kan et parti, der har anmeldt sin deltagelse i folketingsvalg, uforskyldt bringes i den situation, at anmeldelsen ikke kan godkendes. Også hensynet til de partier, der anmelder deres deltagelse i folketingsvalg, taler således for en ændring af reglerne.”

Af bemærkningerne til lovforslaget (lovforslag nr. L 168, Folketingstidende 1988-1989, Tillæg A, spalte 3967) fremgår endvidere følgende om indholdet af lovændringen:

”Det foreslås, at der gennemføres den ændring i den hidtidige fremgangsmåde, at folkeregistret – efter attestation – skal sende vælgererklæringen til den pågældende vælger, og ikke som hidtil til partiet, idet vælgeren herefter – såfremt ønsket om deltagelse i anmeldelsen af det pågældende parti opretholdes – skal foretage en aktiv handling bestående i at videresende den attesterede vælgererklæring til partiet.”

Hensynet bag de gældende regler er altså dels at sikre, at nye partier, der stiller op til folketingsvalg, har en tilslutning fra et ikke helt ubetydeligt antal vælgere, dels at sikre mod falske vælgererklæringer.

Til at illustrere baggrunden for indførelsen af de nugældende regler følger nedenfor en tabel over, hvor mange stemmer de respektive nye partier opnåede ved folketingsvalgene i perioden 1981 til 1990.

Lovændringen om fremgangsmåden for indsamling af vælgererklæringer trådte i kraft den 1. juli 1989.

Det bemærkes, at de nye regler ikke havde praktisk betydning for de fem nye partier (Danmarks Retsforbund, De Grønne, Det Humanistiske Parti, Fælles Kurs og Enhedslisten – De Rød Grønne), som deltog i folketingsvalget den 12. december 1990. Partierne havde indgivet partianmeldelser, som var blevet godkendt af Indenrigsministeriet i henholdsvis april, juni, juli og september 1989. Efter overgangsbestemmelsen i ændringsloven var vælgererklæringer, som var modtaget til attestation senest den 30. juni 1989, ikke omfattet af de nye regler vedrørende indsamling af vælgererklæringer. Stemmetallene for de fem nye partier, der deltog i folketingsvalget den 12. december 1990, er derfor også medtaget i tabel 1.

Stemmetallet ved det enkelte nye parti, der i perioden opnåede repræsentation i Folketinget, er fremhævet med fed skrift.

Tabel 1: Oversigt over nye partier* ved folketingsvalgene 1981-1990 samt deres stemmetal.

Parti / folketingsvalg	1981	1984	1987	1988	1990
Danmarks kommunistiske Parti	34.625	23.085	28.974	27.439	-
Inter.-Soc. Arbejderparti	2.034	2.151	1.808	-	-
Arbejderpartiet (KAP)	4.223	-	-	-	-
Danmarks Retsforbund	-	50.381	16.359	-	17.181
Marx.-Lenin. Parti	-	978	987	-	-
De Grønne	-	-	45.076	44.960	27.642
Det Humanistiske Parti	-	-	5.675	-	763
Fælles Kurs	-	-	72.631	-	57.896
Venstresocialisterne	-	-	-	20.303	-
Enhedslisten – De Rød-Grønne	-	-	-	-	54.038
<i>Stemmespild</i> ¹	40.882	76.595	98.879	92.702	157.520

*Dvs. excl. de partier, der ved sidst afholdte folketingsvalg havde opnået repræsentation i Folketinget og fortsat var repræsenteret i dette. Disse partier har på denne baggrund ret til at deltage i folketingsvalget, jf. folketingsvalglovens § 11, stk. 1.

Som det ses af ovenstående tabel, var der ud over de partier, der i forvejen var repræsenteret i Folketinget, i perioden 1981 til 1990 anmeldt i alt ti partier til deltagelse i folketingsvalg i overensstemmelse med den særlige procedure efter folketingsvalglovens § 12, stk. 1. Heraf opnåede kun Fælles Kurs repræsentation i Folketinget. Fire ud af de ti partier (Internationalen - Socialistisk Arbejderparti, Arbejderpartiet (KAP), Marxistisk - Leninistisk Parti og Det Humanistiske Parti) opnåede et betydeligt lavere stemmetal end det antal vælgererklæringer, partiet havde fået indsamlet og godkendt som et fyldestgørende grundlag for deltagelse i folketingsvalg (1/175 af samtlige gyldige stemmer ved sidst afholdte folketingsvalg).

Til at illustrere virkningen af de gældende regler følger nedenfor en oversigt over, hvor mange stemmer de respektive nye partier opnåede ved de enkelte folketingsvalg i perioden 1994 til 2011. Stemmetallet ved de partier, som opnåede repræsentation ved de pågældende folketingsvalg, er fremhævet med fed skrift.

Tabel 2: Oversigt over nye partier ved folketingsvalgene i perioden 1994-2011 samt deres stemmetal.

Parti / folketingsvalg	1994	1998	2001	2005	2007	2011
Enhedslisten - De Rød Grønne	104.701	-	-	-	-	-
Demokratisk Fornyelse	-	10.768	-	-	-	-
Dansk Folkeparti	-	252.429	-	-	-	-
Kristendemokraterne*	-	85.656	-	-	30.013	28.070
Fremskridtspartiet	-	-	19.340	-	-	-
CentrumDemokraterne	-	-	-	33.880	-	-
Minoritetspartiet	-	-	-	8.850	-	-
Ny Alliance **	-	-	-	-	97.295	-
<i>Stemmespild</i> ²	-	10.768	19.340	42.730	30.013	28.070

¹ Antal stemmer afgivet på partier, der ikke blev repræsenteret i Folketinget.

² Se note 1.

* ved folketingsvalg før 2005 deltaget som Kristeligt Folkeparti.

** ved seneste folketingsvalg deltaget som Liberal Alliance

Som det ses af ovenstående tabel, har i alt otte partier været anmeldt til deltagelse i folketingsvalg, jf. folketingsvalglovens § 12, stk. 1, siden lovændringen trådte i kraft den 1. juli 1989. Heraf har kun fire nye partier (Enhedslisten – De Rød Grønne, Dansk Folkeparti, Kristeligt Folkeparti og Ny Alliance) opnået repræsentation i Folketinget. Kun to partier, der har indsamlet vælgererklæringer efter de nugældende regler, (Demokratisk Fornyelse og Minoritetspartiet) har opnået et stemmetal ved folketingsvalget, der var lavere end det antal vælgererklæringer, der er nødvendigt for at deltage i folketingsvalg (1/175 af samtlige gyldige stemmer ved sidst afholdte folketingsvalg).

De nye regler har således haft virkning i overensstemmelse med deres formål.

2. Det er Økonomi- og Indenrigsministeriets retsopfattelse, at kravet i folketingsvalglovens § 12, stk. 5, 1. pkt., om, at en vælgererklæring skal være underskrevet og dateret af vælgeren personligt, indebærer, at underskriften skal være egenhændig, dvs. *håndskrevet* af vælgeren personligt.

Der er derfor ikke hjemmel i folketingsvalgloven til at anvende elektronisk underskrift (digital signatur), og det vil kræve en lovændring, hvis en vælgererklæring skal kunne underskrives elektronisk af vælgeren, herunder ved brug af digital signatur (NemID).

Det vil endvidere kræve en lovændring at pålægge kommunerne at anvende digital teknologi ved deres attestation og videresendelse af vælgererklæringerne.

Efter min opfattelse er det i lyset af den teknologiske udvikling naturligt at se på, om det giver mening at anvende de fordele, den digitale teknologi giver for kommunikationen mellem borgere og myndigheder, på proceduren for underskrift og den videre behandling af vælgererklæringer.

Det er dog vigtigt at være opmærksom på tre forhold.

For det første hviler de gældende regler på det meget vigtige hensyn, at det skal sikres, at den vælger, der udfylder og underskriver en vælgererklæring, har tænkt sig om og har foretaget en aktiv handling, ud over selve udfyldelsen og underskriften af en vælgererklæring, som typisk bliver præsenteret for vælgeren ved opsøgende virksomhed fra partiets side. Det er et hensyn, jeg synes vi fortsat skal varetage.

For det andet skal det som hidtil sikres, at det alene er personer, der har valget til Folketinget, der underskriver en sådan vælgererklæring. Det forekommer naturligt, at dette sikres ved en sammenholdelse af vælgererklæringen med CPR.

For det tredje må det sikres, at de fordele, den digitale teknologi giver, kan stå mål med de administrative og økonomiske konsekvenser af en sådan ændring, herunder investeringsudgifter. Det bemærkes herved, at reglerne for

anmeldelse af et nyt parti til deltagelse i folketingsvalg vedrører en relativt lille gruppe af borgere.

Jeg vil på denne baggrund iværksætte en undersøgelse af, om det giver mening at digitalisere proceduren for indsamling af vælgererklæringer, og hvilke ændringer af de gældende regler dette i givet fald nødvendiggør. Når overvejelserne herom er tilendebragt, vil jeg vende tilbage til sagen.

Med venlig hilsen

Margrethe Vestager